

KOLLÉGIUM

Szakmai - módszertani, információs folyóirat

A tartalomból:

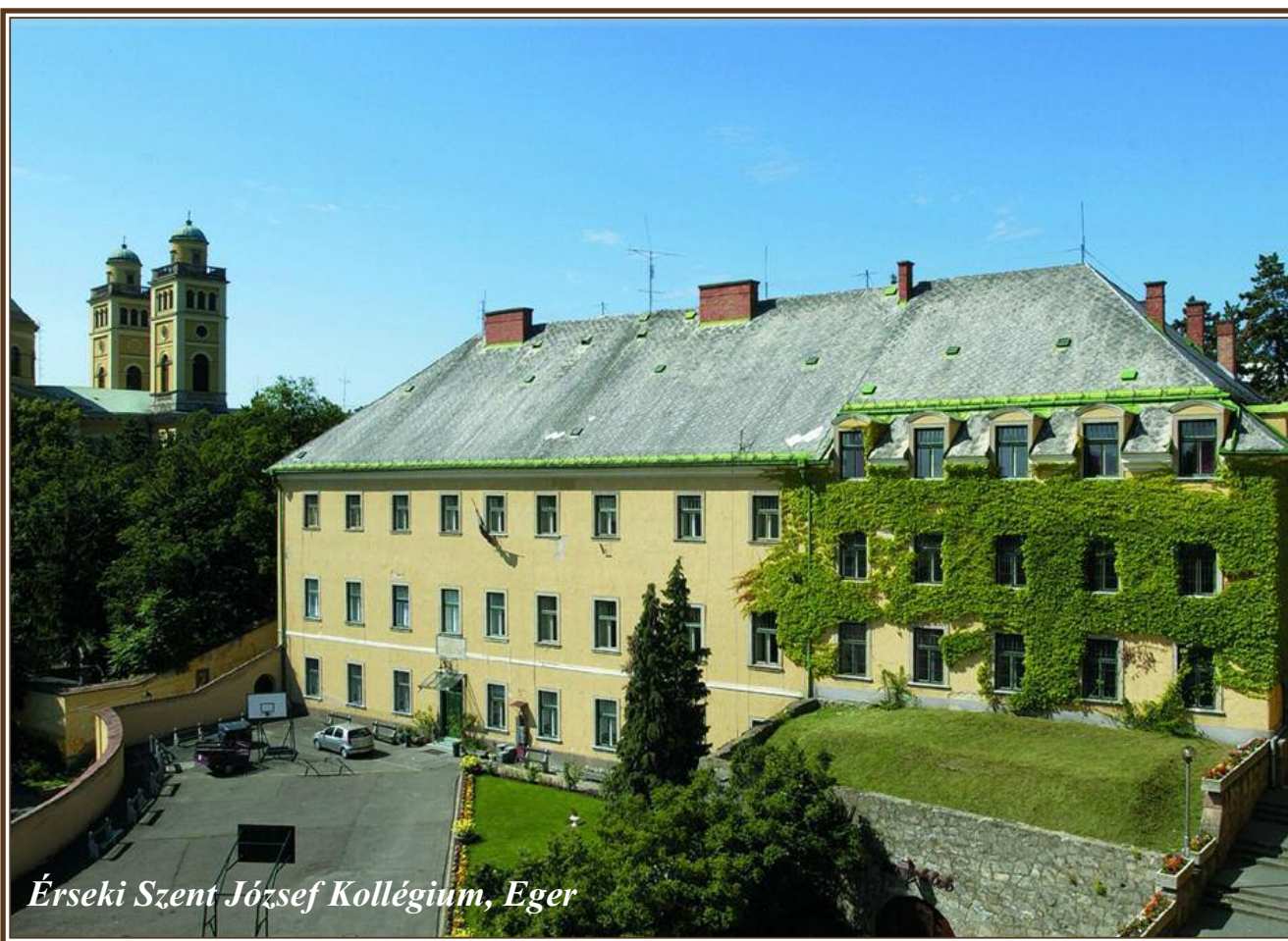
- ▶ **Emlékezzünk**
Réthey Prikkel Lajosra 2.old.
- ▶ **Egy szebb és jobb világért** 4.old.
- ▶ **Kollégiumi foglalkozások** 6.old.

XIX. évfolyam

2009.

10-11.

szám

Érseki Szent József Kollégium, Eger

Emlékezzünk Réthey Prikkel Lajosra

(Kecskemét 1924 - 2009 Tahitótfalu)

A népi kollégiumi mozgalom nagy öregje, az örök ifjú Lajos bátyánk hosszú, türelemmel viselt betegség után eltávozott közülünk.

Réthey Prikkel Lajos, már ifjúkorában regös-cserkészként ismerkedett meg a népi kultúrával, irodalommal, a népi írók kiemelkedő személyiségeivel: Szabó Dezsővel, Veres Péterrel, Móricz Zsigmonddal és a mozgalom más jeles tagjaival. Egész hosszú, mozgalmás, gondoktól sem mentes életében, a népi irodalom - kultúra elkötelezett kutatója, terjesztője, szervezője és őrzője volt.

A népi kollégiumi mozgalom kibontakozása során az elsők között szervezte meg a Szabó Dezső Népi Kollégiumot szinte a semmiből, és lett első igazgatója. A népi kollégiumi mozgalom felszámolása után regös-cserkészi, és népi kollégiumi mozgalomban szerzett tudását, tapasztalatát az Úttörő szervezetben hasznosította az úttörő evezős csapat szervezésével is tovább kívánta ápolni a népi kultúra - a közösségi nevelés hagyományait a lehetőségek adta keretek között.

A népi kollégiumi mozgalom felszámolása után lakása a volt kollégisták egyik gyülekezési helye lett. Mindig ott volt, ahol a halvány reménye is felmerült a népi kollégiumok újjászervezésére, megnyitására. Az 1956-os forradalom előkészítésénél a Petőfi Kör tevékenységének aktív részese. Az 1980-as években Halász Józseffel, Pál Józseffel egyik kezdeményezője és részese volt a Hazafias Népfront keretei között az „örög” népi kollégisták összefüvetelei szervezésének, a kollégiumi mozgalom szellemiségének életben tartásában. 1986-ban a népi kollégiumi mozgalom megalakulásának 40. évfor-

dulója alkalmából az egykori kollégiumok emlékező összefüveteleinek, az egykori kollégiumok falára emléktáblák elhelyezésének kezdeményezője, patronálója. Amikor arra lehetőség nyílt egyik kezdeményezője és elkötelezett vezetője a „Fényes Szellők” Baráti Társaság létrehozásának. Hosszú évekig a társaság elnöke és „mindenesé” - titkára, jegyzője, és a hazai és külföldi kirándulások szervezője.

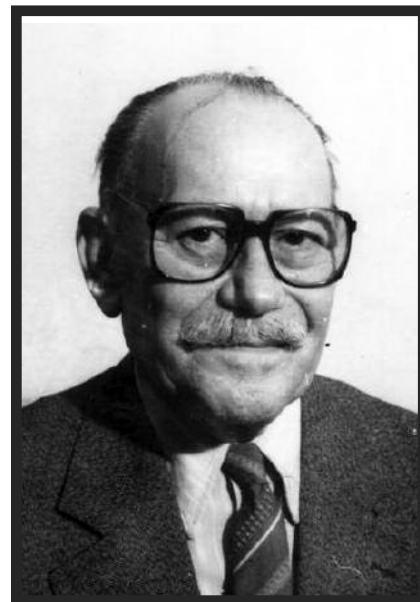
Vezetésével sikerült az egykori kollégistáknak számos kollégiumi, népi írói emlékhelyet, kulturális örökséget felkeresni. Szorgosan ápolta a Kárpát-medencébe más országokhoz került magyarokkal a kapcsolatot. Szervezésének jóvoltából jártunk a Kárpát-aljai Técsőn, a Muravidéken, Erdélyben.

Lajos bátyánk hosszú évtizedekig fáradhatatlanul szervezte az öreg kollégisták emlékező összefüveteleit és sokat dolgozott azért, természetesen másokkal együtt, hogy a Győrfi Kollégium részére készült épületet a népi kollégiumi mozgalom hagyományai további fenntartásának bázisa legyen - ami végül is nem sikerült.

Réthey Prikkel Lajos lakása is a névnapj összefüveteleik címén a kollégiumi hagyományok ápolásának egyik bázisa volt.

Lajos barátunk tevékenysége a kollégiumi hagyományörzésen kívül is jelentős volt. Mindenekelőtt a Móricz Zsigmond Társaságban végzett elvülhetetlen tevékenységet, de Szentendre kulturális életében is maradandót alkotott.

Ez a nagyon vázlatos ismertetés is jelzi Réthey Prikkel Lajos sokirányú, fáradhatatlanul és önzetlenül végzett

“Itt maradsz Te ... ezután is.

Csak nem láthatnak többé az emberek ...

*Te binted éjszaka a harmatot a fűre,
és te rázod le a fák leveleit ősszel.*

*És amikor az első virág kinyílik az erdőn,
ott állsz majd mellette és megfested a szirmait.*

Együtt szállsz a pillangókkal

és ujjaid megérintik a fenyőtűk hegyét,

és azok csillogni fognak tőle a napban,

és te bordan majd,

mint a szellő a jó illatot üverből üverbe,

és meglesed a tündéreket, amikor fűrödnek ..”

(Wass Albert)

tevékenységét. Élete utolsó időszakában emlékiratainak összeállításával foglalkozott, amely mintegy másfélezer oldalra tehető.

Remélhetően megörökített emlékeit, gazdag tapasztalatait megjelenő könyvében olvashatjuk.

Kedves Lajos barátunk. Hosszú és eredményes munkát végeztél. Szép, népes családod mellett, talán időnként terhükre is. Jeleket hagyta magad után, nem éltél hiába. Sokáig hiányzol nekünk és népi kollégista barátainak, tisztelőidnek.

Nyugodjál békében.

Kollégium

Kiadja: Kollégiumi Szakmai és Érdekvédelmi Szövetség Felelős kiadó: Horváth István

Alapító főszerkesztő: dr.Benedek István Főszerkesztő: Benda János Felelős szerkesztő: Gulyás Béla

Rovatszerkesztők: Fuchsné Hattinger Zsuzsanna, Deák Erika, Pethes Zoltán.

Szerkesztőség címe: Körösy László Középiskolai Kollégium, 2500 Esztergom, Szent István tér 6. Tel./fax: 33/400-005

Terjesztés: Pethes Zoltán, Tel.: 30/9-376 - 042; Előfizethető: 1068 BUDAPEST, Városligeti fasor 10. Tel./fax: (1) 352-9601

E-mail: kollegium@kolszov.hu Web: www.kollszo.hu. Példányszám: 1500 Ára: 300 Ft

Kalmár Árpád - Emlékezés

Én ott folytatom, ahol Lajossal együtt élete egyik utolsó napján abbahagytuk. A kórházban, ahol a karjába bekötött infúzió csepegésének csendjében találtuk. Arról beszélt, azon tűnődött, élete során mindig valahogyan személyesen találkozott a történelemmel. Alig 18 évesen részt vett a híres szárszói konferencián és hallgatta, hogyan keresik a kiutat a háborúból a népi irodalom, a baloldali képviselői. Akkor már azt is tudta, hogy Szárszó: Történelem.

Következő találkozás a Népi Kollégiumok. A felszabadulás után meg sem állt a Parasztpártig, ahogy az indulóban: Veres Péter katonája lett. Híven a háború előtti népi irodalomhoz Szabó Dezső Kört, majd Szabó

Dezső kollégiumot szervezett az akkor zászlót bontott Népi Kollégiumok sorában. Mert hol is lehetett volna helye a kecskeméti tanyasi tanító fiának? Lehetőséget, szállást és közösséget teremtett a vidéki szegény-paraszt gyerekek számára a tanulásához. Főiskolai Kollégiumot. Naplóját idézi a NÉKOSZ - dokumentumkötet egy napjáról: A pártba mentem Péter bácsihoz, aztán a NÉKOSZ főtítkárával beszélgettem és bejelentettem kollégiumunk csatlakozását. Megebédeltem, majd félkettőtől fél ötig fát vágtam a menzának. Ma aranybetűs tábla őrzi a Puskin és Bródy Sándor utca sarkán álló épületen a Kollégium emlékét, melyet együtt avattuk fel annakidején. Az ötvenes években: Befejezte egyetemi tanulmányait, tanárként - néprajzusként végezte az egyetemet...

Sej, a mi lobogónkat...

(Részlet Boldizsár Iván: A filozófus oroszlán című könyvéből. Szépirodalmi Könyvkiadó, Budapest, 1971. 367-369. oldal)

Van egy nemzedék, a ma negyven- és ötvenévesek, tehát az én nemzedékem s a nálam egy évtizeddel fiatalabbak, akik mélyebben lélegzünk, ha Jankovich Ferenc fényes szellőit meghallják. Egyszerre jut eszünkbe a dallam, halljuk a saját hangunkat és legjobb barátainkét, fiatalok vagyunk megint, tavasz van Magyarországon, miénk a világ, és holnapra megforgatjuk. Ez a vers, amellyel úgyszólván együtt született a melódiája, a népi kollégiumokból került ki Budapest utcáira, és még a háború romjait is kifényesítették ezek a fiatal, forradalmi szellők. Szavalták és énekelték a verset városon és falun, néhány hónap alatt valósággal ez lett a felszabadult Magyarország *Ca ira-ja* vagy *Carmagnole-ja*. Igaz, a mai húszévesek joggal kérdezhetik: Miért? Olyan jó vers? És mert a verset éppen most engedtem át az emlékezetemen, felfrissültem és visszafiatalodtam tőle majdnem egy nemzedékre valót, legszívesebben odakiáltanám nekik: mit kérdeztek? Hát nem érzitek? Mégis, megpróbálok visszaöregedni koromhoz, és úgy felelni. Igen, valóban jó vers, de nem ez az egyetlen oka. Nem nagy vers, Jankovich maga is írt jobbat, például a nagy világégés előestéjén, amikor ugyanaz a nemzedék tele volt szorongással, de reménykedéssel is, hogy új világ születik. A vers címe: Szántód partjainál, első sorait most, harminc év múlva is kívülről tudom: *Ki gyermekkézzel szórtam gondtalan ifjúságomnak harminc aranyát - megállok most s vallatom magam: láttam Párizst - nem láttam Baranyát . . . De a mi mostani versünk is szép, jó és*

tömör. Szép, mert egy régi és sokat használt költői kellék-szót, a szelet, megfiatalít egy új s merész jelzővel, a fényessel. Világos, hogy a szél nem fényes, de mindenki azonnal megérti és elfogadja, mert a bennünk élő és világító fényességet fejezte ki. Szép a vers azért, mert a leg-egyszerűbb formában, a népdaléban annak a kornak legmélyebb, vagy ha tetszik, legmagasabb igazságát és legfőbb életérzését fejezte ki: Éljen a szabadság!

És szép végül, mert tiszteletre méltó tömörséggel egy nemzedék politikai programját mondta ki: megváltoztatjuk a világot. Sikerének titka, és az, hogy ma rá emlékezünk, mégsem elsősorban esztétikai érdemeinek köszönhető, hanem más valaminek, ami Magyarországon, a magyar irodalom legszebb hagyományai szerint elválaszthatatlan az esztétikai követelményektől, és ez a költő szerepe a társadalomban, a nemzet életében.

Jankovich Ferenc e hagyományokhoz híven benne élt a kor legforradalmibb levegőjében, érezte a szellők, a fényes szellők fűjét, és a legmegfelelőbb pillanatban kimondta azt, amit mindenki érzett és hallani akart.

A *Sej, a mi lobogónkat* ezzel bevonult az irodalomtörténetbe, sőt, mint a legnagyobb versek, korszakának történetébe. Szavaival, ritmusával, hasonlataival, kötőszavaival, még azzal a sej-jel is, amely modern versben szinte elképzelhetetlen volna, dallamával, fiatalságával és forradalmiságával nyolc sorban idézi fel egy egész korszak légkörét.

A költő elérte vele a legtöbbit, a legnagyobbat, amiről álmodozhatik: a nép szájára vette és magáénak tekintette; annak tekinti ma is.

Tanácsi apparátusban dolgozott vezető beosztásban, s megint szembetalálkozott a történelemmel. Tőle nem is kérdezzük, ki-kerülhetne volna-e?

Kardos László, a NÉKOSZ főtítkára mellett részt vett az 56-os ellenzék kialakításában. Tanácselnök helyettesi irodája vitáktól volt hangos, amelyek a Petőfi Körben folytatódtak. Vállalta ezt is, olyannyira személyesen, hogy egy évet és még mi mindent vitt el az életéből. 1990 után méltán kapta az ötvenhatos és a Nagy Imre emlékérmét.

Évek alatt újjáépítette a saját életét: Dolgozott a Chinoin gyárban, a Fővárosi Könyvtárban, pesti iskolákban, és Szentendrén telepedett le. Tanított és Pest-megyei Gyermekfelügyelőként dolgozott. Régi tanítványai azóta is keresték és mi is tanítványai lettünk. Tőle tanultuk Szentendrét. Kitűnő tanulmányok kerültek ki a keze alól, a város idegenforgalmának szép kézikönyvei.

Mindemellett, a közösségteremtő Réthey Prikker Lajos a 70-es években minket, népi kollégistákat is megkeresett azzal, hogy alakítsuk meg a Fényes Szellők Baráti Kört. Neki jutott eszébe, köszönet érte. És nem csak emlékezni jártunk az Andrássy útra, a József Nádor térre, a Zombolyai utcába, bár az is jólesett, de nagyszerű előadásokon, vitákon, kortársi meghittségeben kerestünk választ kérdéseinkre: mi volt, mi van és mi lesz velünk?

Azóta a hagyományos Sándor-József-Benedek névnap mellett Lajos-napokon is találkoztunk a Rétheyék kertjében, bográc mellett, a háziasszony, Judit kedvessége mellett. Gyönyörű Ady - Dzsida - Áprily versek hangoztak el és elénekelhettük legszebb dalainkat. Az esthajnalcsillag mindig ott talált bennünket. Szép volt.

Utolsó találkozásainkon már észrevettük egészsége hanyatlását. Nehezebbre esett a járás, kevesebbet beszélgetett. Az Irodalmi társaságok konferenciájára a számára oly kedves Kecskemétre már el sem mehetett. Utoljára a kórházban találkoztunk, akkor azonban - Juci szerint - többet mesélt, mint egész másfél hónapos kórházi ápolása alatt. Jó két órát voltunk nála, izes kecskeméti nyelvén anekdotázott, mintha tudta volna, ez az utolsó találkozásunk.

Az utolsó Lajos-nap elmaradt. Két nappal előtte kaptuk a szomorú hírt.

Lajos barátom, Isten nyugosztaljon.

Kalmár Árpád

Mottó: „Nem elég azt mondani: „Megteszek minden tőlem telhetőt.“

Amire szükség van, azt színvonalasan meg kell csinálni. „

Winston Churchill

EGY SZEBB ÉS JOBB VILÁGÉRT

(Mindannyian egy szebb és jobb világot akarunk.)

Eger Magyarország egyik legszebb ősi, műemlékekben gazdag városa a Mátra és a Bükk hegység között folyó Eger patak völgyében a Bükk nyugati lábánál húzódó dombvidéken fekszik. Eger létrejötté valójában egybeesik első királyunk, Szt. István állam- és egyházszervező tevékenységével. A település, mint püspöki székhely már a korai középkorban jelentős helyet foglalt el a magyar városok sorában. A környék természeti adottságai, az alföld és a hegyvidék találkozásánál különböző országrészek közötti gazdasági és kulturális kapcsolat létesítését tette lehetővé. Eger története igen gazdag, a különböző évszázadokban a fejlődés hol lassabb, hol gyorsabb ütemben folyt, de a város gyarapodása, gazdagodása és széplése töretlen volt. Ezt bizonyítják a megmaradt műemlékek. A barokk belváros hűen tükrözi az egri püspökök, különös tekintettel Barkóczy Ferenc és Eszterházy Károly gondos munkásságát. Eger ezer éve püspöki székhely, oktatási központ, történelmi zarándokhely, az ország egyik leglátogatottabb vidéki turisztikai célpontja.

Eger története vázolásán meg kell említeni néhány helyi specialitást is. Ilyen a világszerte ismert Egri Bikavér, a török eredetű úgynevezett bujaváson. Nem különben kell megemlékeznünk Eger radioaktív tartalmú hévizeiről, amelyek már a középkorban megteremtették az egri fürdőkultúra alapjait. Aki ismeri heves megye székhelyét, ismeri a város történetét, tisztában van a város múltjával és jelenével, egyetért velem mikor kijelentem, hogy: Eger barokkváros, fürdőváros, a finom borok városa, és **diákváros** is.

Egerben számos oktatási és nevelési intézmény működik óvodától a főiskoláig bezárólag, amelyekben a szakmunkás képzéstől a művészeti képzésen át az egyetemi mesterképzésig szinte minden megtalálható. Ebben a struktúrában helyezkedik el a közoktatást folytató intézmények kollégiumainak hálózata is. Egerben jelenleg tizennégy kollégium működik, melyek különböző fenntartásúak (önkormányzati, alapítványi, egyházi), összetételűek (fiú-lány vegyesen, csak lány, csak fiú) és létszámúak (60 főtől 300 főig):

- Bornemissza Gergely Szakközép, Szakiskola és Kollégium,
- Egri Csillagok Kollégium,
- Egri Kereskedelmi, Mezőgazdasági, Vendéglátóipari Szakközép-, Szakiskola és Kollégium,
- Eventus Üzleti, Művészeti Középiscola, Szakiskola, Alapfokú Művészetoktatási Intézmény és Kollégium,
- Érseki Szent József Kollégium,
- Gárdonyi Géza Ciszterci Gimnázium, Szakközépiscola és Kollégium (Szent Erzsébet Kollégium)
- Kossuth Zsuzsa Egészségügyi Szakközépiscola, Gimnázium és Kollégium,
- Minorita Rend Szent Hedvig Kollégiuma,
- Neumann János Középiscola és Kollégium,
- „Sancta Maria” Általános Iskola, Gimnázium, Kollégium és Zeneiskola – Alapfokú Művészetoktatási Intézmény (Angolkisasszonyok Kollégium)
- Szent Lőrinc Vendéglátó és Idegenforgalmi Szakközépiscola és Kollégium,
- Szent Orsolya Rend Egri Kollégiuma,
- Szilágyi Erzsébet Gimnázium és Kollégium,
- Wigner Jenő Műszaki Informatikai, Szakközépiscola és Kollégium.

Örömteli tény, hogy **a kollégiumok között országos szinten is egyedülállónak mondható kapcsolat van** immár, több mint tizenöt éve. A városi kollégiumok igazgatói, vezetői és a városi Kollégiumi Szövetség elnöke (Kiss Ferenc - jelenlegi megyei elnök) vezetésével annak idején felismerték, hogy a szabadidő hasznos eltöltésének, a diákok tudásbeli gyarapodásának egyik lehetősége a kollégiumok együttműködése, a kollégiumok közötti verseny. A versenyt azonban a szó nemes értelmében értelmezték az alapítók és értelmezzük ma is. Nem az a főcél, hogy minden áron a másik kollégiumot legyőzzük, és elé kerüljünk a rangsorban. Minden esetben be

kell tartani a „fair play” követelményeit, és Albert Einstein nemes gondolatát: „*Ne sikeres ember próbálj lenni, hanem értékes*”. Célunk a kollégiumok közötti verseny segítségével, a versengés erejével arra törekedni, hogy a kollégiumi nevelők, a diákok fedezzék fel a saját magukban rejlő értékeket, fedezzék fel a társas együttlétben meglévő örömeiket. Az általunk megvalósított programok barátságok születésének, elmélyülésének alkalmai legyenek.

A felismerést elhatározás, az elhatározást tett követte. A kollégiumok igazgatói, a DÖK patronáló tanárok és a DÖK elnökök leültek (azóta is rendszeresen évente két-három alkalommal leülnek) és kidolgozták (az eltelt évek folyamán finomították) a szempontokat (eldöntötték milyen időközönként, milyen témákban mérik össze tudásukat, azt hogy hogyan pontozzák, hogyan hirdetnek eredményt). A versengés el is indult, az egri kollégista diákok havi rendszerességgel mérték (*mérik!*) össze tudásukat különböző témájú (történelmi, néprajzi, általános ismereteket követelő stb.) vetélkedőkön, szépkiejtési versenyen, versmondásban, éneklésben, művészeti produkciókban és a sportban. Évente megrendezésre kerül a kollégiumok közötti városismereti vetélkedő, a szpartakiád és a kulturális fesztivál. A szpartakiádjainkon nagy számban jelennek meg a tehetségek és születnek jó eredmények. A kulturális fesztiválokon sok felejthetetlen (művészi- leg is értékelhető) színvonalas produkciót láthatunk, és élményekben gazdagodhatunk.

A különböző vetélkedőket, versenyeket, rendezvényeket

egyéni vállalás alapján az együttműködésben résztvevő kollégiumok felváltva szervezik, illetve rendezik. Egy - egy kollégiumra többnyire egy rendezvény lebonyolítása jut, de vannak olyanok is, akik többet is szívesen vállalnak. Egy-egy vetélkedőn, versenyen általában három-öt fős csapatok vesznek részt, így minden évben kb. 500 - 600 fő diák mozdul meg azért, hogy sikerrel szerepeljen a kollégiuma színeiben. Úgy érzem, és az egri nevelőtanárok is úgy gondolják, hogy ezzel elmélyítjük a kapcsolatot, a barátságot a különböző iskolákba, kollégiumokba járó diákok között. Ugyanakkor a tanulók saját kollégiumához való viszonya is elmélyül, illetve egy-egy siker a társaik szívét is felmelegíti.

A versenyen elért eredmények összesítése alapján minden évben (általában május hónapban) odaitélésre kerül az „**ÉV KOLLÉGIUMA**” cím és a serleg (A serleg 2008. évben végleg a „**Keri**”-é lett, mivel az Egri *Kereskedelmi*, Mezőgazdasági, Vendéglátóipari Szakközép-, Szakiskola és *Kollégium* immár *harmadik* ízben érte el ezt a kitüntetető címet, melyhez ezúttal is gratulálok nekik.).

A leírtak igazolására álljon itt a *2009/2010-es tanév* kollégiumok közötti versenyének programja – az „**ÉV KOLLÉGIUMA**” címért:

- **szeptember:** a 2009/2010-es tanév programjának pontosítása, „Eged-futás” terepfutóverseny
- **október:** Túraverseny, Kazinczy élete – vetélkedő;
- **november:** Palócföld népművészete – vetélkedő;
- **december:** Teremfoci verseny, Sakkverseny;
- **január:** Szépkiejtési verseny, XVI. századi végvárac – vetélkedő;
- **február:** „Ki tud többet Egerről?” városismereti vetélkedő, Kulturális fesztivál;
- **március:** Asztalitenisz verseny, „Határon túli magyarok” vetélkedő;
- **április:** Versmondó verseny, Szpartakiád;
- **május:** Teniszverseny
- **június:** évzáró-értékelő, következő tanévet megalapozó értekezlet.

A kollégiumok közötti jó kapcsolatot az is híven tükrözi, hogy a különböző alkalmakkor mindig (évközi ünnepek, évfordulók stb.) köszöntik egymást a kollégiumok. Az év végi értékelő munka-értekezlettel egybekötött „zsúron” a kollégium vezetői, a DÖK segítők kicserélik egymással az év folyamán felgyülemlett tapasztalatokat (legyen ez jó, vagy rossz egyaránt). Baráti beszélgetés keretén belül alakítanak ki közös álláspontokat a különböző - általában minden intézményt érintő - témában, valamint a fejlődés, az előrelépés lehetőségeinek kérdésében.

Örülök annak a ténynek, hogy a város, a megye és az ország e témában érintett pedagógusait, diákjait és mindenki más tájékoztathatok egy olyan történésről, ami a címben szereplő - „**EGY SZEBB ÉS JOBB VILÁGÉRT**”- gondolat jegyében kollégiumi nevelőként végzünk itt Egerben, immár közel két évtizede.

*Petrovics József Pál
igazgatóhelyettes
Érseki Szent József Kollégium, Eger*

Kollégiumi foglalkozások tervezése

- Kompetenciaalapú fejlesztés a kollégiumi foglalkozásokon -

(A szerző 2009. október 8-án, a Váci Mihály Kollégiumban megtartott fővárosi kollégiumi műhelyfoglalkozás vitaindító előadásának az anyaga.)

Bevezető

A nevelő-fejlesztő munka alapja a pedagógiai program, mely a kollégiumi alapprogramban meghatározott nevelési feladatokat is figyelembe véve készül. E dokumentum tartalma a közeljövőben változni fog, többek között olyan irányban is, hogy szerepet kap benne a kompetenciaalapú fejlesztés.

A pedagógiai programban meghatározott nevelési célok elérésére, egy-egy nevelési feladat megoldására számos lehetőség kínálkozik. A nevelőtanári éves munka tervezésekor döntendő el, hogy adott fejlesztési célt hogyan tudok elérni, egy nevelési feladatot milyen tevékenységformában tudunk legsikeresebben megoldani. Ilyenkor tekintettel kell lenni például a diákok előképzettségére, de a kivitelezhetőségre is. A kollégiumi alapprogramban a témakörönként meghatározott kötelező csoportfoglalkozás - amely kollégiumi pedagógiai programban leírt nevelési területekhez vagy feladatokhoz kapcsolódik - a tevékenységrendszerben a sok közül csupán egy tevékenységforma.

A pedagógus felkészülése (a foglalkozások megtervezése, menetének végiggondolása) ezekre a foglalkozásokra azért fontos, hogy a tudásközvetítés, a nevelés valóban eredményes és hatékony legyen.

A tervezés a tevékenység *tudatos átgondolása*: mit szeretnénk elérni, mit, miért, hogyan csinálunk. Ha nem rögzítjük milyen tudástartalmakat kívánunk közvetíteni, milyen kompetenciákat, képességeket, attitűdöket kívánunk fejleszteni, a nevelés céljainak megfogalmazása nehézségekbe ütközik. Ennek hiányában nem lesz egyszerű a tanulók számára követelményeket felállítani, ami a fejlesztőmunka, a foglalkozás eredményességét (motiváció, produktum stb.) kétségessé teszi.

Az alábbiakban, a tervezés módszerére tett javaslatokat a *pedagógiai irányított foglalkozások* mindegyikére vonatkoztatjuk.

1. A kompetenciaalapú fejlesztés

A tételes tudás átadása (közvetítése) mellett a *kompetenciaalapú fejlesztésre* (oktatásra és nevelésre) helyeződik a hangsúly. A „*kulcskompetencia*” fogalma az oktatás és nevelés európai szintű fejlesztésben, az EU tagországok számára készült előterjesztésben jelent meg: megállapodás alapján az *alapkészségek* elnevezést helyettesíti. A Nemzeti alaptanterv 9 kulcskompetenciát definiál.

Kulcskompetenciák: azok a kompetenciák, amelyekre mindenkinek szüksége van a személyes boldogulásához, a fejlődéséhez, az aktív állampolgári léthez, a társadalmi beilleszkedéshez, és a munkához (NAT). Korábban bemutattuk, milyen módon jelennek meg a kulcskompetenciák az alapprogram tervezetében (ld. Kollégium, XIX. évf., 2009. 4. szám).

1.1 A kompetencia fogalma

A kompetencia alapvetően értelmi (kognitív) alapú tulajdonság, de fontos szerepet játszanak benne az *emocionális tényezők, és a motivációs elemek*. Jelentős benne a *környezet megismerésének* motívuma, az *explorációs* (kutatási) hajlam, készség. Lényegi mozzanata az *önállóság*. Mindezekből következik, hogy a kompetencia fejlődésében a *gyermekkori nevelésnek* jelentős szerepe van.

A kompetencia: ismeretek (tudás), képességek, attitűdök „összessége”.

A kompetens személy leírására álljon itt két meghatározás.

- *Valaki kompetens, ha megfelelő képességekkel rendelkezik, és megfelelően motivált. Tehát meghatározott személyiségállapothoz köthető.*

- *A kompetencia a képességen, a tudáson, a kvalifikáción túl a konkrét személyiség önszervező képessége, amelynek birtokában a környezetre hatást tud gyakorolni az egyén, melynek eredményeképpen megfelelő teljesítmény születik.*

1.2 A kompetenciafejlesztést a középpontba helyező foglalkozás

A fejlesztés egyik szereplője a **tanuló**. Tudást, ismeretet kell szereznie, képességeket kell elsajátítania, és meg kell tanulnia alkalmazni azt.

A nevelő hatás következményeképpen motivációja fejlődik, attitűdje (nézetei, beállítódása) pozitív irányban változik. (A „pozitív attitűd” meghatározását ld. NAT, kulcskompetenciák leírása.)

A pedagógus feladata ismeretek, tudás átadása. Továbbá bemutat és gyakoroltat, képességeket fejleszt, motivál, orientál; nevelő tevékenységével neveltjeiben pozitív attitűdöt alakít ki, vagy szilárdít meg.

Megszervezi a tanulási folyamatot, melynek középpontjába a tevékenységközpontú fejlesztést helyezi, amelyben szerepe irányítás, bevonás stb.

Ennek megfelelően, szolgálja a kollégiumi foglalkozás:

- a megismerés igényének fejlesztését
- a műveltségi szint emelését, a tudásgyarapítást
- az önálló ismeretszerzésre való képességet
- a begyűjtött információk rögzítésére, rendszerezésére, értelmezésére és elemzésére irányuló képesség fejlesztését
- a döntés képesség fejlesztését (pl. fontos és kevésbé fontos információk szétválasztása)
- a szóbeli és írásbeli szövegalkotás képességét
- a könyvtári szolgáltatások iránti igény felkeltését
- a kritikai érzék fejlesztését
- a megfelelő forrás (szakkönyv, folyóirat, videó, internet stb.) kiválasztásának képességét
- az önálló és csoportos alkotómunkára való ösztönzést
- az együttműködési készség fejlesztését.

2. A foglalkozások megtervezése

A foglalkozások tervezése írásban történjen.

Tartalmazza:

- a témakörön belül a tartalom („tananyag”) meghatározását
- a fejlesztési célok meghatározását
- a fogalmak felsorolását
- az eljárások, munkaformák, módszerek (tanár/diák) megtervezését
- az alkalmazott (felhasznált) eszközök megnevezését
- az elvárt teljesítmény, végeredmény, produktum leírását.

A következőkben a fenti vázlatpontok „kitöltésére” a példát az alapprogram „Énkép-önismeret. Pályaorientáció” témaköréből hozom; ezen keresztül mutatom be a tervezés egyes fázisait, azt, mire célszerű odafigyelni.

Közbevetőleg megjegyzem, a 2.1, 2.2, 2.4 és 3. pontok leírása programszintű, bár nem törekedtem a teljességre. Érdeemes végiggondolni, hogy a pedagógiai program mely területin van szükség ehhez hasonlóan a mélyebb kidolgozásra, hiszen ez a dokumentum az alapja a kollégiumban folyó nevelő-oktató tevékenységnek, függetlenül annak formáitól. Egy megfelelően részletes program jelentősen megkönnyítheti a kötelező, vagy a pedagógiaileg irányított foglalkozást vezető pedagógus számára is a munkát.

Ha az intézményben egy-egy témára programfelelőst neveznek ki, az ő feladata lehet a témakörök kellő mélységű feldolgozása, megtervezése, valamint akár több témavariáns elkészítése.

Bár az alapprogram is differenciál, igazán a csoport ismeretében tudjuk a tartalmat a tanulók fejlettségi szintjéhez, igényeihez, elvárásaihoz igazítani, ami alapkövetelmény.

2.1 Az alapprogram/pedagógiai program által kijelölt témakörökön belül a fejlesztés tartalmának, a „tananyag” a meghatározása

A két témakör („Énkép-önismeret”, valamint „Pályaorientáció”) tartalmilag szétválasztható, ugyanakkor fedi is egymást. Nem véletlenül kerültek egymás mellé, hiszen az önismeretnek többek között komoly szerepe van az életút alakításában, így a pályaválasztásban is.

Énkép-önismeret

- önkép, heterokép kialakítása
- személyiségjegyek, személyes tulajdonságok
- problémamegoldás, konfliktuskezelés
- lelki egészség, megóvása
- az eredményes pályaválasztás pszichés összetevőinek (motivációk, érdeklődési területek, érzelmi viszonyulások stb.) feltárása, tudatosítása
- fizikai, szellemi teljesítőképesség (teljesítményszint), képességek, adottságok feltárása, tudatosítása
- társas kapcsolatok kultúrája (mások viselkedési motívumainak megértése, alkalmazkodás stb.)
- pozitív életszemlélet szerinti életvitel
- önérvényesítés, önmegvalósítás
- életstratégia felállítása

Reális jövőkép kialakítása

- társadalmi ismeretek: politikai és társadalmi folyamatok, gazdasági helyzet, tendenciák megismerése (munkaerőpiac, munkanélküliség stb.)

Tudatos felkészülés a munkára, választott pályára, hivatásra

- társadalmi szerepek a középiskola után
- a munka világa
- pályák, szakmák ismerete
- a pályaválasztás
- saját lehetőségek feltárása, kiaknázása
- szociokulturális környezet, szülői és tanulói szándékok
- a választott pálya és a személyiség megfelelésének feltárása, tudatosítása
- az értelmiségi életmód, az értelmiségi hivatás, az értelmiségi szerep
- bepillantás a felsőfokú tanintézmények világába
- pályaválasztási dokumentumok ismerete, használata.

Tájékozódás a munkaerőpiacon, munkahelykeresés

- források, információhordozók felkutatása, használata
- az elhelyezkedés lehetőségei, mire figyeljünk
- az álláskeresés technikái, szabályai; viselkedési szabályok

Sikeres beilleszkedés a munka világába, beilleszkedés a munkahelyen

- a korszerű munkavállalói karakter legfontosabb összetevői
 - gondolkodási képesség (kultúra)
 - a kommunikációs képességek (beszéd, olvasás, írás)
 - kreativitás
 - innovációs készség
 - megfelelő munkavállalói magatartás, és munkakultúra
 - együttműködési készség, megfelelő rugalmasság

- alkalmazkodó-képesség
- mobilitás

Munkajogi ismeretek

- a munkavállaló jogai, kötelességei
- alapvető munkaügyi dokumentumok

Pályakorrekció

- felkészülés az esetleges pályamódosításra
- a tovább-és átképzések lehetőségei: az ezzel foglalkozó intézmények, a tanulható szakmák stb. bemutatása
- második, harmadik szakma tanulása
- az élethosszig tartó tanulás

Munkanélküliség

- a munkanélküliség mint állapot
- a munkanélkülieket segítő intézmények, szolgáltatásaik igénybevétele

2.2 A fejlesztési célok meghatározása

Rendkívül fontos, hogy helyesen fogalmazzuk meg a fejlesztés célját: milyen készségeket, kompetenciákat kívánunk kialakítani, fejleszteni a tanulóknál. A célt tehát a tanulókra vonatkoztatjuk.

A cél egy jövőbeni állapot, egy vízió arra nézve, hogy az adott területen mikor tekinthetjük eredményesnek a nevelőmunkát, honnan hová szeretnénk eljutni. Kézzelfogható, ellenőrizhető (esetleg mérhető) kell legyen. A fejlődés diákjaink magatartásában, attitűdjeiben, tudásában, képességeiben, kompetenciáiban, személyiség változásában jelenik meg, érhető tetten. A diákok felé mindezek követelmény formájában fogalmazódnak meg.

A pedagógiai dokumentumok tanúsága szerint gyakori hiba, hogy a stratégiai célok (a kollégium vagy a pedagógusok céljai) és a nevelési célok felcserélődnek, vagy összemosódnak. Nem nevezik meg, milyen eredményt akarnak elérni a fejlesztés során a tanulóknál, rosszabb esetben a nevelési feladatokat sorolják fel. A célok sokszor nem elég konkrétak, nem határoznak meg időintervallumot, ezáltal az előrehaladás nem ellenőrizhető (mérhető). A célok pontatlan megfogalmazása miatt nem lehet azokat operacionalizálni, azaz feladatokat, tevékenységet rendelni, mérést, ellenőrzést kapcsolni hozzájuk. Előfordul, hogy a célok nagyon távoliak, irreálisak (nem teljesíthetőek), mert nem veszik figyelembe a tanulók előképzettségét, vagy a feltételeket.

Példák a fejlesztési (nevelési) célok helyes meghatározására

Igényükké válik...

- saját személyiségük megismerése (képességek, tehetség, pszichés jellemzők stb.)

Fejlődik...

- önismeretük, jellemük, erkölcsiségük, realitásérzékük
- problémamegoldó és konfliktuskezelő készségük

Ismereteket szereznek...

- az emberi viselkedésről, megismerik az emberi viselkedés néhány fontos mozgatórugóját, pl. sztereotípiák, előítélet, öngazolás, konformitás
- a továbbtanulási lehetőségekről, a továbbtanulással kapcsolatos dokumentumokról, kitöltésükről
- a munka világáról
- a fontosabb álláskeresési technikákról
- az önnevelő (önfejlesztő), személyiségfejlesztő módszerekről

Képessé válnak...

- helyzetüket tárgyilagosan szemlélni
- megalapozott, reális döntést hozni leendő hivatásukról, életpályájukról

Megismerkednek...

- az alapvető munkavállalói jogokkal
- a munkáltatói igényekkel, elvárásokkal (kompetenciák)
- az átképzés intézményeivel, a képzési lehetőségekkel, a képzésben való részvétel módjával

Jártasságot szereznek...

- a pályaválasztással kapcsolatos információszerezésben

Használni tudják...

- azokat az információhordozókat, amelyek révén tájékozódhatnak a munkaerőpiacon

A fejlesztési célokhoz kapcsoljuk azokat a **pozitív attitűdöket**, amelyeket ki szeretnénk alakítani, vagy meg szeretnénk erősíteni nevelteinkben.

Például:

- a mások részéről rólam kialakított kép közelebb visz önmagam megismeréséhez
- a hétköznapi döntéseimért a felelősséget vállalnom kell
- az emberi kapcsolatok alakítását, az embertársainkhoz való közeledést a mások iránti érdeklődés és tisztelet hassa át
- mások véleményére is oda kell figyelni
- mindenkinek keményen meg kell dolgoznia a sikerért
- hajlandó vagyok az önkritikára, korábbi álláspontom felülvizsgálatára
- a tervezés a jövő tudatos felépítéséhez elengedhetetlen

2.3 Elsajátítandó fogalmak

Tisztázunk kell azoknak a tartalomtól következő fogalmaknak a jelentését, értelmét, amelyeket a foglalkozás során használunk, amelyekkel dolgozunk, és elsajátításuk a témával kapcsolatosan „alapkövetelmény”. Szükség van erre azért is, hogy megtaláljuk a közös nyelvet, hogy megadjuk az esélyt arra, hogy minden diák részt vehessen a munkában, különben csak néhány diák vesz részt a dialógusban, ami lerontja a foglalkozás hatékonyságát. A fogalmak tisztázására szánt időt főként a téma újdonsága, a tanulók előzetes tapasztalatai és életkora befolyásolja.

2.4 Eljárások, munkaformák, módszerek (tanár, diák)

Tanári:

- szóróanyagok, PR füzetek, tájékoztatók bemutatása
- kérdőívek kitöltése és feldolgozása (pl. érdeklődés és képességek összehasonlítása)

- tanulói csoportmunka megszervezése
- szorongás- és stresszoldó technikák megtanítása
- tájékozódás segítése: szakirodalom (könyvek, folyóiratok stb.), web-helyek ajánlása a témához
- személyiségállapot, személyes tulajdonságok feltárására irányuló felmérés
- a léleknevelés eszközeinek bemutatása
- önismereti tréning
- álláslehetőségek forrásainak bemutatása
- álláskeresési technikák bemutatása

Diák:

- kérdőívek, tesztek kitöltése
- önismereti kérdőív önértékelése
- munkahelykereső, vagy felvételi alaphelyzetek közös, játékos átgondolása, szituációs játékokban való részvétel
- internetes portálok böngészése
- kiselőadás megtartása

2.5 Alkalmazott (felhasznált) eszközök

Célszerű megtervezni és számba venni a foglalkozásokon felhasznált eszközök listáját. Pedagógiai jelentőségén túl ennek praktikus oka is van, hiszen előfordul, hogy azok beszerzése időt vesz igénybe, vagy anyagi szabályozási feltétele van (pl. tanév elején, vagy az előző tanév végén kell megigényelni).

2.6 Teljesítmény, végeredmény, produktum

A tervezés azáltal válik teljessé, hogy megfogalmazzuk a foglalkozás „végeredményét”.

Ilyenek lehetnek például a kitöltött kérdőívek, tanulói ki-gyűjtések az álláslehetőségek forrásairól, egy szituációs játék, vagy egy kiselőadás tapasztalatainak megbeszélése, következtetések levonása.

3. A fejlesztőmunka megvalósulásának fontosabb kritériumai

A célok konkrét meghatározása azért lényeges, mert így tudunk teljesülési kritériumokat (sikerkritériumokat) felállítani, amelyek segítségével a nevelési területre vonatkozóan munkánk eredményességét, a teljesítményt ellenőrizni, értékelni lehet. Ezt programszinten, egy-egy fejlesztési területhez kapcsolva célszerű rögzíteni.

A fejlesztőmunka eredménye példánk esetében korlátozottan ellenőrizhető, értékelhető.

Az, hogy a pályaorientációs munkánk mennyire volt sikeres, mennyiben és hogyan tudunk növendékeinknek segíteni, hogyan alakult életútjuk, inkább *hosszú távon* értékelhető. A hosszabb távra szóló hatásokat nyilvánvalóan egy követéses vizsgálattal lehetne pontosan kideríteni (pl. munkába állás körülményei, beilleszkedés, „beválás” a munkahelyen, életpálya alakulása). Erre a kollégiumban sajnos nincs lehetőség. Ámde az öregdiák találkozók élménybeszámolóí, ha a „tudományos alapot” nélkülözik is, jó lehetőséget kínálnak egy ilyen visszacsatolásra, amelyből az intézmény építkezni tud.

A kollégiumban a személyiség fejlődésének nyomon követésére, a viselkedés megfigyelésre nyílik inkább lehetőség.

Rövid- illetve középtávon értékelhető szempontok:

- reális önismerettel, helyes én-képpel rendelkezik
- a lehetőségekkel összefüggésben kitűzött céljai reálisak
- önkontroll szintjének emelkedése
- magatartásformáit kontrollálja
- életkorának megfelelő az erkölcsi tudata, ítélőképessége (képes a jót a rossztól megkülönböztetni, az erkölcsöt romboló tényezőket, a devianciát felismerni)
- érdekeit felismeri
- reálisan gondolkodik
- kellő önkritikával rendelkezik
- céltudatosan készül a választott hivatására (jó tanulmányi teljesítményt nyújt, szakköri, önképzőköri munkában aktívan részt vesz, választott szakmájában keresi az elmélyülés lehetőségeit)
- fokozott tájékozódási hajlamot mutat (a szakterülettel való megismerkedés fokozott igénye, érdeklődés)
- körültekintően dönt a pályáját illetően
- a felvételi tájékoztató helyesen, önállóan tudja használni
- tevélegesség a munkahelykeresésben
- ismeri az álláskeresési technikákat
- jól tájékozott a munkaerőpiaci, vagy a munkavállalókkal szembeni elvárásokról

4. Végetetül, a foglalkozási terv vázlatára lássunk egy egyszerű példát

Téma, „tananyag”

Önismeret: önkép, énkép felállítása.

Fejlesztési célok

Igényükké válik saját személyiségük megismerése. Fejlődik önismeretük, önkontrolljuk, realitásérzékük.

Fogalmak

Önismeret, önkép, heterokép, személyes tulajdonságok.

Eljárások, munkaformák, módszerek

Tanár: „Tulajdonságskála” kérdőív kivetítése, kitöltésének, használatának elmagyarázása.

Diák: Kérdőív kitöltése magáról és egy diáktársról.

Közös munka: A tapasztalatok megbeszélése, tanulságok le-szűrése.

Alkalmazott (felhasznált) eszközök

„Tulajdonságskála” kérdőív.

„Témavázlatok...” kollégiumi kiadvány, 42. oldal.

Írásvetítő vagy projektor.

Teljesítmény, végeredmény, produktum

Önjellemzést és jellemzést tartalmazó kérdőívek, amelyek által a tanulók szembesülnek az önmagukról és a társak által kialakított kép közötti differenciákkal, hasonlóságokkal.

EGÉSZSÉGFEJLESZTÉS A KALOCSAI HUNYADI KOLLÉGIUMBAN

A kollégiumok fontos szerepet töltenek be az ifjúság egészséges és kulturált életmódra nevelésében. A Köznevelési Törvénnyel és a Kollégiumi Nevelés Országos Alapprogramjával összhangban a kalocsai Hunyadi Kollégium nevelőtestülete is kiemelten tulajdonít szerepet ennek a területnek. Célunk, hogy a kollégium legyen minden részletében kulturált, esztétikus közeg, ahol a tanulók jól érzik magukat, és ami egyben fejleszti ízlésüket, igényességüket, műveltségüket. A tanulók rendelkezzenek olyan ismeretekkel, gyakorlati képességekkel, melyek segítik őket testi és lelki egészségük megőrzésében, az egészségkárosító szokások kialakulásának megelőzésében. A kollégium mindennapi életében legyen jelen a megfelelő életritmus, a rendszeres belső igények kialakítása, a sport és a kulturális élet járjon hozzá a helyes életmód kialakításához. A diákok váljanak érzékennyé környezetük állapota iránt, életvitelükben meghatározó legyen a környezetkímélő magatartás.

Az egészségfejlesztő foglalkozások ismeretanyagát dr. Simon Tamás (Semmelweis Egyetem ÁOK Közegészségtan Intézet) 12 pontjára alapoztam:

1. Személyi higiéné
2. Egészséges táplálkozás
3. Aktív mozgás
4. Drogtagadás
5. Nem dohányzás
6. Mérsékelt alkoholfogyasztás
7. Kiegyensúlyozott szexualitás
8. Stressz tűrés, stressz tagadás
9. Környezetünk iránti tisztelet
10. Baleset megelőzés
11. Egészségüggyel való együttműködés
12. Időben orvoshoz fordulás

Ez a tizenkét pont lefedi az egészség védelmét, de csak akkor, ha mindenki ismeri, és úgy alakítja életét, hogy követi ezeket a szabályokat.

A foglalkozásokra rendszeresen hívunk előadókat. Így tartott előadást gyógyszerész a házi patikáról; a Városi Vö-

rös kereszt titkára a Magyar Vöröskereszt munkájáról; az ÁNTSZ előadója a parlagfű káros hatásáról; dietetikus az egészséges táplálkozásról; a Kalocsai Rendőrkapitányság referense a drogfogyasztás- és következményeiről; a kozmetikus a bőr ápolásáról, kozmetikájáról; pszichológus az emberi együttélés normáiról.

Nagyon jó kapcsolat alakult ki az ifjúsági orvossal, aki egyben pszichoterapeuta és az ifjúsági védőnővel, akik aktív szerepet vállalnak a fiatalok egészségfejlesztésében. Legutóbb „Fejlesztjük együtt testi, lelki egészségünket” címmel 6 részből álló sorozat került megrendezésre segítségükkel. Minden tanévben szervezünk vetélkedőt egy-egy témakörben, így, ebben a tanévben az AIDS ellenes világnapon és a Dohányzásmentes világnapon tettük ezt. A foglalkozásokat szituációs játékokkal, filmek vetítésével, dokumentumok felhasználásával, tettük szívesebbé, érdekesebbé.

Kollégiumunkban jól felszerelt konditerem működik, így lehetőség van a rendszeres testedzésre. Sokan választják az egyéb testedzési módot: a táncot és az úszást. A kollégium alapítványa lehetőséget biztosít uszodabérlet vásárlására. Tornatermünk nincs, heti egy alkalommal vehetjük igénybe a városi sportcsarnokot. Asztalitenisz, cso-csó, sakk, tollaslabda ad lehetőséget tanulóinknak a sportolásra.

Az egészség megőrzésében fontos szerepe van környezetünk védelmének, tisztaságá-

nak. A hálók rendjét, esztétikus díszítését, otthonossá tételét rendszeresen ellenőrizzük. A kollégium épületének környezetét tanulóink tartják rendben. 5 éve kapcsolódtunk be az elhasznált elemek gyűjtésének akciójába.

10 éve hatékonyan működik az elsősegély-nyújtási szakkör. Az eszközöket pályázaton nyertük. A tematika végzetével a tanulók vizsgát tehetnek. Minden évben, a fiatalok véradó-napján a 18 éven felüli tanulóink többsége vért ad. Ennek hagyományát a városban, kollégistáink teremtek meg. Mind az elsősegélynyújtás, mind az önkéntes véradás a humanitásra nevelés legszebb példája.

A kollégiumi rendezvények: gólyatábor, városismereti vetélkedő, polgárráavatás, mikulás, karácsonyi műsor, farsang, Valentin nap, Hunyadi-napok, ballagás, az ezekre való felkészülés, a város aktuális rendezvényein való részvétel, a jól felszerelt könyvtárunk, a számítógépek, TV-k, DVD-lejátszók, a városi szintű kollégiumi előadások, a tanárok-tanulók közös kirándulásai, mind-mind a tanulók mentális egészségének fejlesztését szolgálják.

Az ember testi-lelki egység. Fizikai- és szellemi tulajdonságai kölcsönhatásban alakulnak. Ahhoz tehát, hogy harmonikusan fejlődjön a fiatal, egyaránt gondot kell fordítani a fizikai, szellemi, érzelmi, lelki tulajdonságainak alakítására, fejlesztésére. Bármelyiket hanyagoljuk is el, a teljes egész megsínyli, vagyis a személyiség nem fejlődik kiegyensúlyozottan.

Az egészséges életmód érdekében egyre nagyobb felelősség hárul mindazokra, akik a gyermekek nevelésével, oktatásával foglalkoznak. Eredményesen nevelni csak meggyőződéssel és példát mutatva lehet. Így tesszük mi is, nevelőtanárok a kalocsai Hunyadi kollégiumban.

*Greminger Péterné
nevelőtanárné*

Kollégisták tanulmányúton...

Az Oktatásért Közalapítvány „kolloKA XIII. Pályázat a közoktatásban résztvevő kollégiumok részére, a kollégiumok szakmai munkájának támogatására” címmel 2008-ban meghirdetett pályázatának köszönhetően a Szent-Györgyi Albert Gimnázium és Szakközépiskola kollégiumának diákjai három különböző kiránduláson vehettek részt. 2009. március 31-én Székesfehérvárra látogattunk el Hankóczy Márta nevelőtanár szervezésében, ahol megtekinthettük a József Attila középiskolai fiúkollégiumot. A kollégiumi tapasztalatsere lehetőséget adott a királyi város megtekintésére is. A középkori emlékművektől (középkori romkert, Szent István bazilikájának romjai, Szent Anna kápolna, stb.) a Bory-várig történelmünk marandóságát megőrző nagy alakjaival találkozhattunk.

Május 19-én tanulmányi kiránduláson vettünk részt a nagyszénási Szenvedélybetegek Rehabilitációs Központjában, Kotyecz Ildikó, a kollégium mentálhigiénés szervezésében. A Rehabilitációs Részleg munkatársai felvilágosítottak bennünket az intézmény működéséről, a terápiás programról, a terápiás

közösségben zajló terápia stádiumairól, az egészségügyi rehabilitációról, a szocioterápiáról, a szociális rehabilitációról, a foglalkoztatásról és az utógondozásról. A diákok betekintést nyerhettek a Részlegben élők életterébe, napi programjába és perspektíváiba.

Június 5-én és 6-án budapesti kiránduláson vettünk részt Császárné Csákvári Mária könyvtáros, nevelőtanár szervezésében. A két napos program magába

foglalta a Csodák Palotája, a Nemzeti Színház, a Művészetek Palotája, a West End City Center megtekintését, a Terror Háza tanulmányozását, valamint Budapest gyönyörködtető Duna-partjának pihentető nyugalmát. A kirándulás két színházi estét is tűzött ki célul. A Budapesti Kamaraszínházban az „Utazás az éjszakában” című darabot tekinthettük meg, míg a Magyar Színházban a nagy-sikerű „Vámpírok bálját” élvezhette az Eklektika Kávéházban estebédjét elfogyasztó, békés megyei diákközösség.

Ananéné Mária
nevelőtanár

Könyv a kollégiumi nevelésről

A két éve alapított Városi Kollégium sikeres pályázatának köszönhetően könyvet jelentetett meg, „A mosonmagyaróvári középiskolai kollégiumi neveléstörténet a kezdetektől a Városi Kollégiumig” címmel.

A kiadvány szerkesztésében fő szempont a több évszázados kollégiumi neveléstörténet objektív bemutatása volt. Az események időrendi sorrendjét követve, először a Piarista Rend kollégiumi neveléstörténetét mutatják be, a piarista oktatás kezdetétől, 1736-tól, egészen 1948-ig, az egyházi iskolák államosításáig. De megemlékeznek a Magyaróvári Szalézi Intézetéről is, melynek kápolnájában a mai napig tartanak istentiszteletet. Részletesen ismertetik a harmincas évek népi kollégiumi eszméjét, a Népi Kollégiumok Országos Szövetségének általános és helyi történetét. 1949-ben megszüntetik a NÉKOSZ-t és helyette országshozatal általános középiskolás kollégiumokat hoznak létre.

A könyv további részében ezek az évtizedek kerülnek bemutatásra egészen 1973-ig, amikor új épületbe költözik a helyi középiskolai kollégium. A történeti rész 2007. augusztus 1-ig követi végig a középiskolai kollégiumi nevelés történetét Mo-

sonmagyaróváron.

A kiadvány második része a Városi Kollégium bemutatását tartalmazza.

Az összeállítás azt a rendkívül sikeres munkát kívánja felvillantani, amelyre a ma kollégistái, a nevelőtestület és a dolgozók a legbüszkébbek.

A könyv igazi különlegesség, hiánypótló mű, hisz eddig még senki nem gondolt arra, hogy egy összefoglaló munkában emlékezzék meg a város középiskolai kollégiumi neveléstörténetéről. A magas színvonalon megírt, kiváló minőségű képekkel, dokumentumokkal illusztrált könyv nyilvános bemutatójára 2009. augusztus 31-én, a Kollégium tanévnyitó ünnepségen kerül sor.

Simon Zsuzsanna
igazgató

Kegyeleti váltófutás

az aradi vértanúk emlékére

2009. október 6-án - *Laduver Ferenc* egykori igazgató kezdeményezésére - tizedik alkalommal rendezte meg az Arany János Középiskolai Tehetség-gondozó Kollégium a Kegyeleti váltófutást - az aradi vértanúk emlékére - , mely természetesen a kollégiumtól indult és az Ifjúsági Ház előtti ligetben a hősök tiszteletére felállított 13 kopjafánál ért véget.

Az intézményünk által egy évtizede indított versenyen még kevés csapat vett részt; mostanra Békéscsaba számos kollégiuma - idén hét - szerepelt e nemes vetélkedésen, sőt ez évben már nem először Békés város is képviseltette magát. A kezdeti bizonytalanság, pontatlanság mára teljesen kiforrott, jól szervezett, pontos koreográfia alapján levezényelt futóversennyé alakult.

A futás mindössze 10-15 percig tart, de a szervezőmunka - mely jóval október 6-a előtt megkezdődött - alapos előkészítést igényelt. Az útvonal terve (Bersenyi Dániel u. (az Arany János Kollégium előtti oldal) - Deák Ferenc u. - Urszinyi Dezsőné u. - Gyulai út - Derkovits sor (Ifjúsági Ház előtti szakasz) már évekkel ezelőtt fixálódott, így azt most csak be kellett járni, hogy nem történt-e változás az egy évvel korábbi állapotokhoz képest. *Baksa Imre* és *Szabó Zoltán* tanár urak - akik a verseny legfőbb szervezői voltak - ponto-

san kimérve felfestették a váltás helyét, a vetélkedés napján pedig kihelyezték a figyelmeztető és az állomásjelző táblákat; valamint felkeresték a Polgárőrséget és a Rendőrséget - ezúttal szeretnénk megköszönni pótolhatatlan segítségüket - , akik a kereszteződések lezárásában, a forgalmasabb helyek biztosításában és a felvezetésben vettek részt. Az idősebb és megbízható diákok, valamint a tanárkollégák segítségére is szükség volt: a váltóhelyeken minden évben ők felügyelik a rendet, irányítják az

A győztes mosolya

A célegyenesben

éppen érkező futókat.

A versenyre tíz fős leány és fiú csapatok jelentkezettek, akik október 6-án 14 órakor izgatottan gyülekeztek kollégiumunk udvarán. A busz hamarosan kiszállította a segítőköt és a váltókat a megfelelő helyre, hogy elkezdődhessen a vetélkedés.

A verseny után a csapatok felsorakoztak az aradi vértanúk emlékére felállított 13 kopjafánál, ahol egy színvonalas megemlékezést hallgathattunk meg *Bikádiné Timár Gyöngyi* és *Szabó Livia* tanárnő felkészítésével, a diákok interpretálásában. A műsort követően került sor a díjak átadására - a sorrend a következőképpen alakult, **fiúk**: 1. Vásárhelyi Pál Műszaki Szakközépiskola és Kollégium, 2. Arany János Középiskolai Tehetség-gondozó Kollégium, 3. Békéscsabai Központi Szakképző Iskola és Kollégium; **lányok**: 1. Andrassy Gyula Gimnázium és Kollégium, 2. Arany János Középiskolai Tehetség-gondozó Kollégium, 3. Németh László Középiskolai Kollégium (Békés) - és az emlékmű megkoszorúzására. A díjakat *Mekisné Szilágyi Mária*, az Arany János Középiskolai Tehetség-gondozó Kollégium igazgatója és *Marik Lászlóné*, a Békés Megyei Sportszövetségek Érdekszövetségének Elnöke adta át (a kupákat a Békés Megyei Atlétikai Szövetség ajánlotta fel).

Az időjárás is kegyes volt hozzánk: ragyogó napsütésben izgulhattuk végig a nemes vetélkedést! Jövőre folytatása következik...

Nagy Tünde Edit
Arany János Középiskolai
Tehetség-gondozó Kollégium
Békéscsaba